

беруде ақпараттық технологияларды қолдану кезінде ашылатын әдістемелік мүмкіндіктерді зерттеу ерекше өзектілікке ие. Білім беру процесінде ақпараттық технологияларды қолдану түбегейлі жаңа дидактикалық мәселелерді шешуге мүмкіндік береді, оларды қолдану оқытудың сапасы мен тиімділігін арттыруды қамтамасыз етеді. Компьютерлік желілерді, ГАЖ-технологияларды және электрондық білім беру ортасын пайдалану магистранттар мен PhD докторанттарының ғылыми-зерттеу жұмыстарын қамтитын білім беру процесінің нақты пәндік де, пәнаралық кеңістігінде де стандартты емес педагогикалық тәжірибелерді дамытуды көздейді. Компьютерлік білім беру технологияларын дамыту тәжірибесін қорытындылай келе, әртүрлі танымдық мәселелерді шешу процесінде диалогтық режимді қамтамасыз ететін, кіріктірілген түзетулермен жабдықталған немесе коммуникациялық ортада осындай ресурстарға қол жеткізе алатындардың жоғары педагогикалық тиімділігі бар екенін атап өтуге болады. Қамтамасыз етеді: деректерді модельдеу, жеке тапсырмалар беру, өзгертін сұрақтар мен жауаптардың арнайы банкі негізінде жедел және ағымдағы тестілеу. Жұмыстың үзілуі мен жалғасуын қамтамасыз етеді, сұрақтар, қателер мен қайталанған қателер санын ескере отырып, студенттің жұмысын бағалайды, мұғалім үшін де, студент үшін де оқу жұмысының нәтижелерін сақтайды. Бұл заманауи оқыту технологияларына дидактикалық талаптардың болжамды тізімін жасауға мүмкіндік береді. Олар: – әрбір студентке өзінің танымдық қабілетін, уәжін, бейімділігі мен басқа да қасиеттерін толық көлемде ескеретін оңтайлы, жеке бағдарлама бойынша оқу мүмкіндігін қамтамасыз етуі тиіс. Мемлекеттік бағдарламаға енгізілген білімді сақтай және байыта отырып, оқу пәнінің мазмұнын оңтайландыру, болашақ мамандарды теориялық және практикалық даярлаудың арақатынасы, оқу процесін қарқындату.

Осылайша, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беруді жаңғыртудың инновациялық бағдарламасын әзірлеу кезінде үш маңызды қағидатты негізге алған жөн:

Біріншіден, жаңғыртудың мазмұны мен түпкі мақсаттары ғылым мен технологиялар саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыруға жәрдемдесуге тиіс.

Екіншіден, бағдарламада адами, әлеуметтік және мәдени капиталды дамыту проблемаларын шешудің жалпы халықаралық тәсілдері пайдаланылуға тиіс.

Үшіншіден, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесіндегі кез-келген өзгерістер осы саладағы ең жақсы Тарихи дәстүрлермен байланысты болуы керек.

Қазақстан Республикасында оқытудың дәстүрлі нысандарының жекелеген элементтері де, оқытудың қазіргі заманғы инновациялық әдістері де шоғырланған жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімнің білім беру моделі неғұрлым тиімді болады деп болжаймыз. Оқытудың инновациялық әдістері мен дәстүрлі оқыту мектебінің үйлесімі жоғары оқу орны мен жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесіне білім беру жүйесінде жаңа нәтижелерге қол жеткізуге және отандық білім беру жүйесінің әлемдік кеңістікке интеграциялануына, ал жас мамандардың еңбек нарығында сұранысқа ие болуына мүмкіндік береді. Қазақстан дамуының қазіргі кезеңінде жас ұрпақты оқыту мен тәрбиелеудің теориясы мен практикасына көзқарастар жаһандану, интеграция, компьютерлендіру, интернет желісін, медиа құралдарды енгізу және пайдалану, қашықтықтан, тұлғаға бағытталған оқыту процестерінің әсерінен айтарлықтай өзгереді. Мұның бәрі жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесінде инновациялық ақпараттық білім беру технологияларын кеңінен қолдануға әкеледі.

Қазіргі жағдайда маман өзінің арнайы саласында ғана емес, сонымен қатар әлеуметтік-жеке құзыреттіліктері: командада жұмыс істей білуі, еңбек нарығындағы қарқынды өзгертін жағдайға бейімделе білуі, біліктілігін одан әрі арттыруға дайын, сынға сындарлы қарайтын, инновациялық қызметке дайын, ойлайтын және креативті болуы тиіс. Студенттер арасында осындай құзыреттердің қалыптасуына көбінесе тарихи пәндер ықпал етеді, олар гуманитарлық емес бейіндегі студенттің көкжиегін кеңейтіп қана қоймай, сонымен қатар әлеуметтік және жеке құзыреттердің қалыптасуына ықпал етеді. Алайда, егер студент тарихи пәндерді оқуда дағдылары мен білімдерін тіркесе, мұндай құзіреттіліктерді дамыта алады.

ӨОЖ 377.8

ӘЛЕМДІК ТӘЖІРИБЕ КОНТЕКСТІНДЕГІ ТУРИЗМ САЛАСЫНДАҒЫ БІЛІМ БЕРУДІҢ ҚАЗАҚСТАНДЫҚ МОДЕЛІНІҢ ПЕРСПЕКТИВАЛАРЫ

Кәдірғалиев Б. Ә. – туризм пәні оқытушысы, педагог-сарапшы, директорының оқу ісі жөніндегі орынбасары, Орал жоғары гуманитарлық-экономикалық колледжі.

Қазіргі уақытта, еліміздегі білім беру саласындағы кәсіптік мамандықтар бойынша, оның ішінде қызмет көрсету саласы бойынша мамандар даярлаудың зерттелу деңгейі төмен. Туризм саласындағы білім берудің ұлттық моделін қалыптастыру үшін, халықаралық тәжірибелерге сүйеніп, талданған, өзекті ұсыныстар қажет. Қазақстандық туризм саласындағы білім берудің

моделін қалыптастыру үшін бірнеше зерттеулер жүргізген болатынын, төмендегі мақала, сол зерттеулерден қысқаша ұсынылып отыр.

Түйінді сөздер: перспектива, интеграция, туризм, World Skills.

Туризм үшін кадрлар даярлау модельдері зерттелген барлық елдер туристік секторды дамыту бойынша алдыңғы қатарда. Адами туризм ресурстарын, сондай-ақ туризм индустриясының жалпы даму көрсеткіштерін сипаттайтын көрсеткіштерді салыстырмалы талдау белгілі бір елдегі туристік сектордың бәсекеге қабілеттілік деңгейінің туристік тренингтердің қол жетімділігі мен сапасына тәуелділігі туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді.

Көмтеген зерттеулер туризм үшін кадрларды даярлаудың жекелеген ұлттық модельдерінің келесі жалпы ерекшеліктерін анықтауға мүмкіндік берді:

1. Австрия, Швейцария, Германия елдерінің туристік құрылымы «неміс моделіне» тән, оның ерекшелігі: туризм саласындағы білім беру жүйесін дамытудың, цифырландырудың жоғары деңгейі, ішкі жүйелердің өзара әрекеттесуінің жоғары деңгейі және тұтынушылық ішкі жүйенің салыстырмалы түрде аз көрсеткіштері.

2. Тұтынушылық ішкі жүйенің даму деңгейінің ең жоғары көрсеткіштері Австралия, Финляндия, Ұлыбритания және Франция, бұл елдер білім беру ұсыныстарының дамыған түрлерімен сипатталады.

Туризм саласы үшін кадрлар даярлау модельдерін талдау әдістемесіне сәйкес осы көрсеткіштерге: білім беруді қаржыландыру, білім беру бағдарламаларын аккредиттеу және лицензиялау рәсімдерінің болуы, біліктілікті тәуелсіз тану рәсімдерінің болуы, жұмыспен қамтуды мониторингтеу және басқару жүйесінің болуы, білім беру стандарттарының болуы, сондай-ақ әлеуметтік әріптестермен өзара іс-қимыл тетіктерінің болуы жатады. Көрсеткіш-тердің жиынтығы бойынша австриялық, германдық және швейцариялық модельдер барлық модельдердің ішінде туризм саласында кадрлар даярлаудың ең институционалды құрылым-дарына ие [1, 95 б.].

Ұлттық модельдердің интеграциялық қасиеттерін анықтауға мүмкіндік беретін параметрлерге мыналар жатады: ресми және бейресми білім беру шеңберінде туризм саласындағы бағдарламалардың дамыған ұсынысының болуы; туризм саласында білім берудің құрылымы мен мазмұнын қалыптастырудың педагогикалық шарттары: білім берудің құзыреттілікке бағдарланған мазмұны, «кері байланыс» тетіктеріне негізделген білім беру сапасының дамыған көп компонентті менеджмент жүйесі, білім беру мазмұнын имплементациялаудың практикалық бағдарланған сипаты, оқу жоспарларын регламенттеу тетіктері, туризм үшін кадрлар даярлау жүйесінің мақсат қою (құзыреттердің мазмұны кәсіптік-біліктілік құрылымына сәйкес келеді); талапкерлерге қойылатын кіру талаптары, білім беру бағдарламаларын жүзеге асыру ресурстарына қойылатын талаптар; педагогикалық кадрларға қойылатын талаптар; материалдық және ақпараттық ресурстарға қойылатын талаптар; берілетін Біліктіліктің ұлттық кәсіби біліктілік құрылымымен арақатынасы (кәсіптік және техникалық білім берудегі World Skills талаптарын жатқызуға болады).

Кадрларды даярлау модельдерінің салыстырмалы талдауы туризм саласындағы білім беру мекемелерінде тұтынушыға бағытталған білім беру процесін қалыптастыру бағытындағы ең үлкен жетістіктер келесі елдерге тән: Австралия, Финляндия, Ұлыбритания, Франция. Ұлыбритания мен Францияға қатысты білім алушыға білім беру ұсынысын құзыретті таңдауды жүзеге асыруға мүмкіндік беретін кәсіптік-біліктілік талаптарын бейінді білім беру мазмұнына интеграциялаудың прагматикалық сипатын атап өткен жөн. Дәл осындай түсініктеме Австралияға қатысты болуы керек, ол жоғарыда айтылғандай, оқытудың желілік формаларын кеңінен қолданумен ерекшеленеді. Финляндияның тәжірибесі қолданылатын оқытуды дараландыру тетіктерінің бірегейлігі тұрғысынан қызықты.

Әлемдік туризмнің жетекші елдерінің кадрларды даярлау модельдерін салыстырмалы талдау нәтижелерін жалпылау «Мамандандырылған Білім беруді дамытудың негізгі тенденцияларын» анықтауға мүмкіндік береді. Әрине, туризм саласындағы білім – бұл ұлттық білім беру жүйесінің бөлігі (ішкі жүйесі), алайда өзінің ерекше сипаты мен ерекше мәніне байланысты туризм бизнестің қай ұлтқа жататынына қарамастан, біз әлемнің кез-келген елінде әмбебап болып табылатын адами ресурстар саласына жатқызатын қасиеттерге ие. Сонымен, туризмде ұсынылатын қызметтің салыстырмалы параметрлері әлемде қызмет көрсету стандарттары туралы қалыптасқан идеяларға байланысты туындайды. Туристік бизнестің трансшекаралық мағынасы, таралуы, бағыты бар. Демалу және әсер алу үшін жыл сайын миллиардтан астам адам өз мемлекеттерінің шекараларын кесіп өтеді, тұрақты тұтынушылық қызығушылықты сақтау соңғы ширек ғасырдың ішінде көрсетілген қызметтердің деңгейі туралы идеяларға жергілікті жерде қаншалықты сәйкес келетіндігіне байланысты – осылайша туризм саласындағы білім мазмұны халықаралық, ғаламдық сипатқа ие: қонақжайлылық заңдары ұлттықтан жоғары.

Осыған байланысты туристік салада жұмыс істеу кезінде бірдей қызмет көрсету стандарттарына қол жеткізу үшін дайындықты қамтамасыз ететін білім беру жүйелерінің салыстырмалылығы туралы мәселе туындайды. Туристік қызметтердің сапасын біріздендіру қызмет көрсету технологияларына және өз кезегінде қызмет көрсететін қызметкерге қойылатын талаптарды біріздендіру кезінде мүмкін болады. Яғни, қызметкерлерді туризмде жұмыс істеуге үйрету мақсаттары қызмет көрсету сапасына қол жеткізу ретінде тұжырымдалады, оның идеясы көбінесе біртұтас.

Туризм саласындағы кәсіби білім беру жүйелері, жоғарыда айтылғандай, ұлттық білім беру жүйелерінің ішкі жүйелері болып табылады, олардың даму тенденциялары жаһандану және интеграциялық процестермен де анықталады. Е.А. Пушкарева жинақтаған бірыңғай білім беру кеңістігінің негізгі сипаттамаларын қарастырсақ:

1. Тиімді дидактикалық тәжірибені көбейту;
2. Білім берудің әлеуметтік-мәдени кеңістігінің жаһандануы;
3. Ұлттық білім беру жүйелері арасындағы коммуникацияның әртүрлі нысандарын дамыту және нығайту.

Жаһандану процестері жағдайында туристік білім берудің ұлттық модельдерін зерттеу, осылайша, тәжірибені анықтауды қамтиды: туризмдегі қазіргі заманғы технологиялық үдерістердің мақсат қоюмен және мазмұнымен тұжырымдамалық үйлесімділікке сәйкес келу ретінде білім беру қызметінің мақсат қою және мазмұны туралы түсінікке жауап беретін; тиімді педагогикалық технологиялар туралы қазіргі заманғы түсініктерге сәйкес; әлемнің барлық өңірлеріне либералды-демократиялық құндылықтарды экстраполяциялау жағдайында интеграцияланатын нормаларды, институттар мен мәдени құндылықтарды қалыптастыруға ықпал ететін; желілік академиялық өзара іс-қимылға кірігудің тиімді құралдары бар [2, 279 б.].

Туризм үшін кадрлар даярлаудың шетелдік модельдерінің құрылымы мен мазмұнындағы инвариантты екіпін Қазақстанның мамандандырылған «Білім беру жүйесінде» туризм үшін кадрлар даярлаудың әлемдік оң тәжірибесін интеграциялау тетіктерін әзірлеуге негіз болады. Туризм саласында кадрларды даярлаудың тиімді модельдерін дамытудың инвариантты факторлары ретінде мыналарды бөліп көрсетемін:

1. Туризм саласындағы ұлттық білім беру жүйе ретінде әлемдік білім беру кеңістігіне туристік қызметті ұйымдастыру мен технологиялардың біріздендірілген және стандартталған сипатына қатысты болуы керек;
2. Кәсіптік білім берудегі білім беру сатыларының сабақтастығын қамтамасыз етудің ұйымдастырушылық-педагогикалық жағдайларының қалыпта-суы;
3. Кәсіптік және техникалық оқу орындарының білім беру қызметінің мазмұнында кәсіптік қызметтің кәсіптік біліктілік мазмұнын имплементациялау рәсімдерінің қалыптастырылуы;
4. Біліктілікті тәуелсіз бағалау, оның ішінде бейресми немесе ақпараттық алынған механизмдерді қалыптастыру;
5. Ашықтық, қолжетімділік, білім беру траекториясын дараландыру, біліктілікті көлденең және тігінен дамыту қағидаттарын іске асыруды көздейтін туризм саласында кадрлар даярлаудың көп деңгейлі жүйесін қалыптастыру;
6. Біліктілік деңгейін өзгертпей туризм саласындағы құзыреттілікті дамытуға мүмкіндік беретін білім беру ұсынысының кең ассортиментінің болуы;
7. Мәдениеттілік, этикалық және элиталық білім беруді дамыту.

Туризм саласындағы қазақстандық білім беру жүйесінде кадрларды даярлаудың оң әлемдік тәжірибесін интеграциялау бойынша кешенді шаралар жүйесі жүйелік деңгейлер бойынша сараланған шаралардың 3 негізгі тобын қамтиды: макро – (білім беруді басқарудың ұлттық деңгейі); салалық (салалық білім беруді басқару деңгейі); микро деңгей (білім беру мекемесін басқару деңгейі):

1. Кәсіптік білім беру жүйесін мемлекеттік реттеу жүйесін жетілдіруге, оның ішінде салалық (білім беру саласы) нормативтік-құқықтық қамтамасыз ету жүйесін жетілдіруге бағытталған макро деңгей шаралары мыналарды көздейді:

- 1.1. «Қазақстан Республикасында кәсіптік және техникалық білім беру жүйесін дамыту» бағдарламасын іске асыру негізінде кәсіптік-техникалық стандарттардың кәсіби білім беру құрылымы мен мазмұнындағы интеграция процесін реттеудің салалық жүйесін қалыптастыру;

- 1.2. Бейінді қызмет салаларының біліктілік деңгейлері мен бейіндері бойынша жұмыскерлерге нақты қажеттіліктерін ескере отырып, ірілендірілген топтар (оның ішінде «қызмет көрсету саласы») бойынша білім беруді бюджеттік қаржыландыруды реттеудің салалық жүйесін қалыптастыру.

2. Туризм саласындағы қазақстандық білім берудің институтаралық байланыстары мен халықаралық интеграциясын жетілдіруге бағытталған салалық деңгейдегі шаралар мыналарды көздейді:

- 2.1. Туризмдегі білім беру жүйесін дамытудың стратегиялық бағыттары бойынша практикаға бағытталған ғылыми-әдістемелік ұсынымдар әзірлеу болып табылады, мысалы: шетелдік білім беру мекемелерімен ақпараттық өзара іс-қимылды ұйымдастыру, білім беру бағдарламаларының мазмұнын жаңғырту, туризм саласындағы пилоттық халықаралық ғылыми зерттеулерді ұйымдастыру технологиясы және т.б.;

- 2.2. Мониторингтік көрсеткіштер жүйесін, білім беру бағдарламаларын іске асырудың үлгілері мен бейнелерін әзірлеу арқылы туризм саласында кәсіптік білім беру сапасының салалық жүйесін қалыптастыру.

3. Микродеңгейге қатысты шаралар:

- 3.1. Тиімділіктің тиісті мониторингтік көрсеткіштерін ескере отырып, сапа менедж-ментінің салалық жүйесін енгізу;

- 3.2. Қолданбалы және академиялық оқытуды саралау қағидатын іске асыру;
3.3. Ұсынылатын бағдарламалар түрлерін кеңейту, ұсыныстарды модульдік-блоктық тәсілмен қалыптастыру, туризм саласында кадрлар даярлаудың ұлттық модельдерінің білім беру бағдарламаларының қолжетімділігіне бағдарлану.

Әдебиеттер тізімі

1. **Шилова Е.П., Темкина И.М.** Халықаралық туристік қызметтер нарығы: экономикалық және әлеуметтік әсер / Экономика философиясы және экономикалық ғылым, – 2010, №3, – 150 б.
2. **Пушкарева Е.В.** Туристік қызметті басқарудың экологиялық аспектісі / Е.В. Пушкарева // Таврия ұлттық университетінің ғылыми жазбалары. В.И. Вернадский. Серия: География. Тарих. Педагогика. Филология. Философия. Экономика. – 1999. – Т.12 (51), № 1. – 300 б.

УДК 372.882

УРОКИ ЛИТЕРАТУРНОГО ЧТЕНИЯ В НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЕ В ФОКУСЕ STE(A)M ОБРАЗОВАНИЯ

Маслюк О. В. – учитель начальных классов, КГУ «Гимназия имени А.М. Горького отдела образования города Костаная», город Костанай.

Сегодня становится важным повышение у детей интереса к чтению. Данная статья знакомит с применением инновационной технологии «STEAM-образование» на уроках литературного чтения в рамках современного образования. В статье утверждается, что использование данной образовательной инновации повышает у детей интерес к уроку литературного чтения, так как даёт возможность соединять урок с такими академическими дисциплинами как наука, технология, инженерия, математика и искусство. В статье приведены примеры возможных точек пересечения уроков литературного чтения с направлениями STEAM.

Ключевые слова: чтение, урок литературного чтения, личностное развитие, инновация, STEAM-образование, точки пересечения (интеграция), интерес, творчество, сотрудничество.

В словах Ибрая Алтынсарина, которым уже более века, отражается то, что сегодня продолжает оставаться важным для все тех, кто работает с детьми. Как сделать, чтобы знания, которые дети получают в школе оставляли в их памятьяркий след, были для них интересны, увлекательны и полезны? Чтение оказывает огромное влияние на интеллектуальное, умственное, творческое, психологическое развитие школьника. Через чтение художественных произведений ребёнок учится думать, познавать мир, открывать собственные возможности. Чтение не только определяет общее развитие ребёнка, но и влияет на его успешность в жизни, на выбор профессии, а значит делает нужным людям.

Чему необходимо учиться и учить, чтобы достичь личностного развития каждого ребёнка, которому предстоит жить в высоко технологичном мире. Важно, чтобы каждый ребёнок вовремя понял, что ему интересно, и успел увлечься этим ещё в школе. Этому способствуют уроки литературного чтения в начальных классах. Главная задача урока литературного чтения в начальной школе – научить детей понимать то, что они читают, осознавать то, о чём они читают. Не у всех современных детей книга вызывает особый интерес. Как сделать, чтобы детям хотелось читать? Есть такая возможность – это современные, динамичные, увлекательные уроки литературного чтения. Для организации таких уроков учителю понадобятся специальные инструменты, которые помогут вовлечь в процесс обучения всех учеников без исключения.

Инновации – это существенные элементы развития образования, выражающиеся в тенденциях накопления и видоизменения разнообразных инициатив и нововведений в образовательном пространстве, которые в совокупности приводят к более или менее глобальным изменениям в сфере образования и трансформации его содержания и качества. STEAM-образование – это современная образовательная инновация. Идеологией такого образования является развитие у детей высокоорганизованного мышления и умения эффективно применять полученные знания в таких дисциплинах как естественные науки, технология, инженерия, математика и искусство, посредством проектного обучения.

Технология STEAM даёт безграничную возможность вовлекать в процесс урока литературного чтения учащихся с разными способностями. Одних привлечёт в уроке литературного чтения связь содержания произведения с научным объяснением, других заинтересуют задания, связанные с конструированием, третьих объединит творческий подход к работе над литературным произведением, четвёртых настроит на выход содержания литературного произведения на математические вычисления или решения логических задач. И всё это будет направлено на самое главное – на понимание того, о чём читают дети. Именно такой подход имеет решающее значение для развития компетенций,